

Poolse spionnen: de klunzige neefjes van James Bond

[Goddeeris](#)^[1] [Geschiedenis](#) ^[2] [Polen](#) ^[3] [publicatie](#) ^[4]

- [campuskrant Jaargang 25 nr. 01 \(25 september 2013\)](#) ^[5]
- [huidige editie campuskrant](#) ^[6]

Jaargang 25 nr. 01 (25 september 2013)

Professor Idesbald Goddeeris van de Onderzoekseenheid Geschiedenis schreef een fiks werk over de wereld van de Poolse spionnen, onder andere over hun werk in België. Het boek zou dus kunnen gaan over handige scherpshutters, geheime ontmoetingen in donkere portiekjes, snelle wagens en dito dames.

^[7] Deze foto maakt deel uit van een serie van tientallen foto's van bezoekers aan de Belgische ambassade in Warschau. De agent die de foto nam, herkende minister van Buitenlandse Zaken Leo Tindemans niet en noteerde droogweg: 'een man die zich bediende van een wagen met de nummerplaat WA 1967 B. 12:58'

(c) ingezonden

?Dat zóu kunnen, ja. Alleen: het gaat om iets heel anders. Ons beeld over spionnen is gevormd door James Bond, Mata Hari, de Rosenbergs enzovoort. Door spectaculaire ontmaskeringen of onbetrouwbare non-fictie. De weinige studies die er zijn baseren zich vooral op verhalen van spionnen of ex-spionnen, die vaak fel aangedikt zijn. Ikzelf heb gewerkt met heel andere bronnen: de rapporten die deze agenten opstelden. Zij geven een compleet ander beeld. De spion lijkt niet op James Bond, maar op Jomme Dockx van *De Collega's*

.?

?Het Poolse spionnenapparaat was vooral indrukwekkend groot. In 1989, vlak voor de val van het communisme, was ongeveer 1 op 400 Polen op een of andere manier betrokken bij de veiligheidsdiensten, alles samen ongeveer 100.000 man. Het gaat dan natuurlijk niet om 100.000 ?echte? spionnen, maar vaak om verklikkers, rapporteurs, waarnemers van allerlei pluimage. De Poolse overheid was, zoals in andere Oostbloklanden, geobsedeerd door een bij voorkeur zo groot mogelijke hoeveelheid informatie over iedereen, in het eigen land en in het buitenland. Het veiligheidsapparaat liet 80 km archief na, het best bewaarde en meest toegankelijke van heel het Oostblok.?

Gekonkel en geroddel

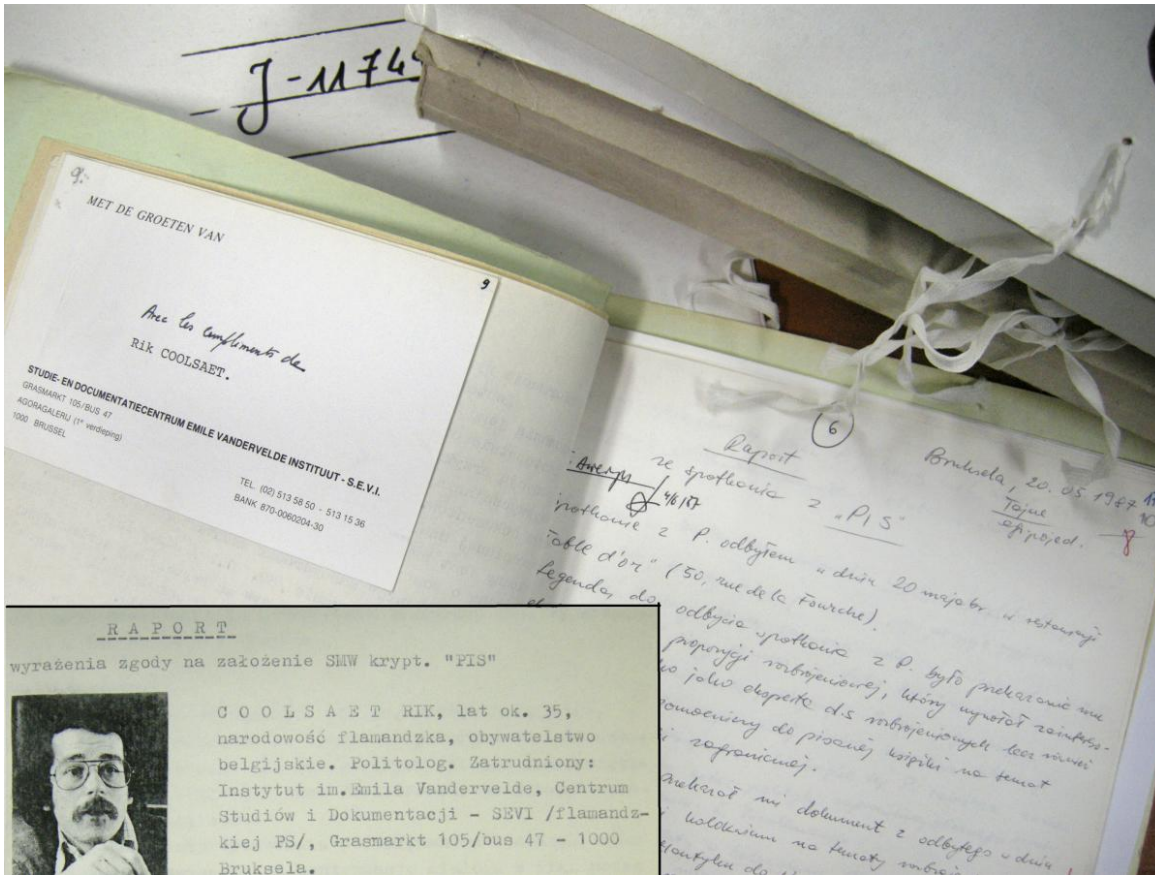
"De inschattingen stonden ver van de realiteit: België was bijvoorbeeld vooral gevaarlijk wegens zijn zionistische samenzweringen.?"

?Mijn boek maakt duidelijk dat het niveau van die informatie op zijn zachtst gezegd zeer dubieus was, en de gebruikte methodes om die te verwerven ronduit immoreel. Het zijn geen aangename archieven om in te werken: je wordt voortdurend bevangen door een gevoel van onbehagen. De meeste dossiers heb ik geconsulteerd in 2005 en 2006, maar ik heb jaren uitgesteld om het boek te schrijven, ook omdat ik niet wist hoe ik slachtoffers bij mijn onderzoek moest betrekken. Uiteindelijk heb ik het boek toch geschreven omdat mijn bevindingen zo haaks staan op het algemene beeld. En omdat ik vond dat die geschiedenis uit de sfeer van de sensatie moest gehaald worden en met meer sereniteit benaderd dient te worden.?"

?Ik had sinistere plots verwacht, infiltraties van oppositiegroepen, intrigerende dubbellevens van hooggeplaatste personen. Die zijn er, maar ik vond nog veel meer kleingeestig gekonkel van een totaal verzuurde ambtenarij, geroddel, sleutelgatnieuwsgaring. Ik trof verslagen aan over hoeveel iemand dronk, wie het met wie deed of misschien wel zou kunnen doen, wanneer iemand een doosje lucifers was komen vragen aan de balie van zijn hotel, dat hij om 15u43 benzine was gaan tanken. Mensen werden omschreven als eunuchen of verslaafden. De inschattingen stonden ver van de realiteit: België was bijvoorbeeld vooral gevaarlijk wegens zijn zionistische samenzweringen.?"

KU Leuvenski

?De Poolse inlichtingendiensten toonden veel belangstelling voor België. De migrantengemeenschap was vrij aanzienlijk en gaandeweg kwamen er meer Europese en internationale organisaties naar ons land. Het loonde dus zeker de moeite om te proberen in ons land informatie te sprokkelen, of om chanteerbare mensen te vinden die misschien kostbare gegevens konden leveren. Dus werd er geïnfiltrerd en ?informatie? verzameld bij journalisten, bij ambtenaren, in migrantenverenigingen, en ook wel aan de universiteit. In Leuven, bijvoorbeeld, werd kort na de Tweede Wereldoorlog een zekere Podrózny tewerkgesteld in het vermaarde Institut du Cancer van professor Joseph Maisin. Hij was uitgezonden om Poolse en Oekraïense studenten in Leuven op te volgen. Dat lukte hem niet, en dus stuurde hij maar rapporten over zijn proffen, zijn collega?s en over kankertherapieën door naar Warschau. Daar werd hij nog voor betaald ook. Sterker nog: zijn rapporten werden doorgegeven aan de KGB.?"

[8]

Enkele documenten in het dossier van Rik Coolsaet, die vandaag bekend is als hoogleraar internationale betrekkingen aan de Universiteit Gent, maar in de jaren tachtig op de studiedienst van de Socialistische Partij werkte. Hij ging af en toe lunchen met de persattaché van de Poolse ambassade, maar wist niet dat hij voor de Poolse veiligheidsdienst werkte en hem als informant gebruikte.

(c) ingezonden

Source URL: <http://nieuws.kuleuven.be/node/12172>

Links:

- [1] <http://nieuws.kuleuven.be/taxonomy/term/4492>
- [2] <http://nieuws.kuleuven.be/taxonomy/term/289>
- [3] <http://nieuws.kuleuven.be/taxonomy/term/2643>
- [4] <http://nieuws.kuleuven.be/taxonomy/term/116>
- [5] http://nieuws.kuleuven.be/campuskrant/2013_36
- [6] <http://nieuws.kuleuven.be/campuskrant>
- [7] http://nieuws.kuleuven.be/sites/default/files/spion%20tindemans_opt.jpg
- [8] http://nieuws.kuleuven.be/sites/default/files/spion_coolsaet_def_0.jpg
- [9] <http://facebook.com/sharer.php?u=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172&title=Poolse+spionnen%3A+de+klunzige>
- [10] <http://twitter.com/intent/tweet?text=Poolse+spionnen%3A+de+klunzige+neefjes+van+James+Bond&url=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172>
- [11] <http://www.myspace.com/Modules/PostTo/Pages/default.aspx?u=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172&title=Poolse+spionnen%3A+de+klunzige>
- [12] <http://profile.live.com/badge/?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172&title=Poolse+spionnen%3A+de+klunzige>
- [13] <http://bookmarks.yahoo.com/toolbar/savebm?opener=tb&u=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172&title=Poolse+spionnen%3A+de+klunzige>
- [14] <http://www.linkedin.com/shareArticle?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172&mini=true&title=Poolse+spionnen%3A+de+klunzige>
- [15] <http://digg.com/share?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172>
- [16] <http://www.delicious.com/save?v=5&noui&jump=close&url=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172&title=Poolse+spionnen%3A+de+klunzige>
- [17] <https://plus.google.com/share?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/12172>